

ZPRÁVY

ČESKÉ ARCHEOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI

SDRUŽENÍ ARCHEOLOGŮ ČECH, MORAVY A SLEZSKA

ANNONCES DE LA SOCIÉTÉ TCHÉQUE D'ARCHÉOLOGIE

SUPPLÉMENT 93

ARCHEOLOGICKÉ VÝZKUMY V ČECHÁCH 2013

SBORNÍK REFERÁTŮ Z INFORMAČNÍHO KOLOKVIA

ARCHÄOLOGISCHE AUSGRABUNGEN IN BÖHMEN 2013

REFERATE AUS DEM INFORMATIONSKOLLOQUIUM

PRAHA 2014

Archeologický výzkum v bývalé pražské koleji theatinů, Thunovská čp. 192/III, Praha 1 - Malá Strana

Jarmila Ciháková (Národní památkový ústav, ú. o. p. v hl. m. Praze)

Záchranný archeologický výzkum v Thunovské ulici v domě čp. 192/III probíhá od roku 2011 na rozsáhlém pozemku v přímém jižním sousedství Pražského hradu. V roce 2001 mu předcházela výzkum zjišťovací. Výzkum zastihl středověké a novověké objekty z různých časových období. Prokázal, že severojižním směrem probíhá areálem pás raně gotické fortifikace sestávající z hradby a příkopu. Parkán není prokázán, i když s největší pravděpodobností byl zamýšlen. Dle zprávy kronikáře Františka Pražského byl příkop zřízen v roce 1278. Na základě osového souladu se zděnými konstrukcemi v příkopu lze za tehdy vzniklou část fortifikace pokládat i můstek o dvou klenebních polích a prostoru pro padací most, umožňující přechod přes příkop, který zůstal zachovaný pod dnešními Zámeckými schody. Z toho, co dosud o příkopu víme, lze určit jeho šířku těsně pod povrchem terénu, kde dosahuje 12,6 metru. Příkop byl vysekán do skály, obě jeho strmé stěny byly důkladně obezděny 0,9 metru (tj. 1,5 lokte) širokou opukovou zdí pojenou maltou. Světlost příkopu mezi zdmi obezdění je 12,6-1,8, tj. 10,8 m. O hloubce víme jen tolik, že je více než 6 metru, proto neznáme ani šířku u dna. Stabilitu obezdění zajišťovalo jeho začepování do skály pode dnem příkopu, což je zjištění naprosto ojedinělé. Při stavbě byly aplikovány i jiné ojedinělé technologické postupy, jejichž rozpoznání je přínosem pro poznání pevnostního stavitelství 13. století. Po několika letech výzkumu se podařilo identifikovat linii hradební zdi a věžovitý útvar, který před touto linií předstupuje. Utemované valounové dláždění zařízené do skály, které se nachází před zmíněným útvarem, navozuje hypotézu, že zde mohla stát brána pro spojení Nového Města pod Hradem pražským (dnešní Malá Strana) s Hradem.

Raně gotický fortifikační pás negativně zasáhl do starších terénů, jejichž rozsah výrazně redukoval. Další příčinou omezení historických terénů byl komplikovaný vývoj domu položeného na svažité ploše sklánějící se k východu a k západu, kterou se stavebníci snažili nivelizovat. Proto se starší terény zachovaly značně torzovitě. Současná důkladná přestavba jejich zbytků ve značné míře odstraňuje. Při jejich rozebírání bylo překvapivě zjištěno, že i tak strmý svah, strmější než dnes, byl velmi záhy ve středověku, na základě *starohradištní* keramiky

-32-

již v 8. či na počátku 9. století, intenzivně využíván. Zdá se, že v té době byl i upravován pro nějakou menší plošinu, snad strategického významu.

Nápadné a četné jsou zde pozůstatky železářské výroby z 10. a 11. století, a to jak pece, tak struska a další hmotné nálezy (nálezy železářských polotovárů). Využívání prostoru se měnilo podle aktuálních potřeb, takže patrně v době ohrožení byl výrobní okrsek zrušen a v době používání archaicky zduřelého okraje byla tudy vedena velká sloupová konstrukce, nejspíš palisáda. Před vznikem příkopu, ve 12. století, procházela z východu na západ valounová cesta. Vypreparované vyjeté koleje a ztracená podkova jednoznačně určily orientaci dosud neznámé románské komunikace. Vysekáním příkopu v polovině 13. stol. cesta zanikla.

Z mladších situací byla zajímavým objevem zděná fekální jímka ze 17. století, náležející řádové koleji theatinů. Vyhodnocení jímky samotné i nálezů z její výplně již bylo publikováno. Nebývalé široký soubor lakových pečeti upravil a zpřesnil dataci některých barokních nálezů hmotné kultury a nezvykle bohatého a exotického spektra paleobotanických zbytků.

-33-